

336.71-026.16(575.1)(043.3)

y-48

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ
ҲУЗУРИДАГИ ИЛМий ДАРАЖАЛАР БЕРУВЧИ
DSc.03/30.12.2019.I.17.01 РАҚАМЛИ ИЛМий КЕНГАШ
ТОШКЕНТ КИМЁ ХАЛҚАРО УНИВЕРСИТЕТИ

УМИРЗОҚОВ ЖАЪСУР АРТИҚБОЙ ЎҒЛИ

МАХСУС ИҚТИСОДИЙ ЗОНАЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯ МУҲИТИ
ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ МЕТОДОЛОГИЯСИ

08.00.07 – «Молия, пул муомаласи ва кредит»

Иқтисодиёт фанлари доктори (Doctor of Science) диссертацияси
АВТОРЕФЕРАТИ

Тошкент шаҳри – 2025 йил

Фан доктори (DSc) диссертацияси автореферати мундарижаси

Оглавление автореферата докторской (DSc) диссертации

Contents of the Doctoral (DSc) dissertation abstract

Умирзоков Жаъсур Артикбой ўғли

**Махсус иқтисодий зоналарда инвестиция муҳити жозибадорлигини
баҳолаш методологияси 3**

Умирзоков Жаъсур Артикбой угли

**Методология оценки привлекательности инвестиционной среды в
специальных экономических зонах 39**

Umirzokov Jasur Artikboy ugli

**Methodology for assessing the attractiveness of the investment environment
in special economic zones 77**

Эълон қилинган ишлар рўйхати

**Список опубликованных работ
List of published works..... 81**

Фан доктори (Doctor of Science) диссертацияси мавзуси Ўзбекистон Республикаси Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги хузуридаги Олий аттестация комиссиясида B2023.2.DSc/Iqt493 рақам билан рўйхатга олинган.

Докторлик диссертацияси Тошкент Кимё халқаро университетида бажарилган.

Диссертация автореферати уч тилда (ўзбек, рус, инглиз (резюме)) Илмий кенгашнинг веб-саҳифасида (www.tsue.uz) ва «Ziyounet» Ахборот таълим порталида (www.ziyounet.uz) жойлаштирилган.

Илмий маслахатчи: Каримқулов Жасур Имомбоевич
иктисодиёт фанлари доктори, профессор

Расмий оппонентлар: Гулямов Саидахор Саидахмадович
иктисодиёт фанлари доктори, академик

Хайдаров Низамиддин Хамраевич
иктисодиёт фанлари доктори, профессор

Обломуратов Нарзулло Наимович
иктисодиёт фанлари доктори, профессор

Етакчи ташкилот: Термиз давлат университети

Диссертация химояси Тошкент давлат иқтисодиёт университети хузуридаги DSc.03/30.12.2019.1.17.01 рақамли илмий кенгашнинг 2025 йил «06» 07 соат/18⁰⁰ даги мажлисида бўлиб ўтади. Манзил: 100000, Амир Темур шоҳ кўчаси, 60А-уй, e-mail: ilmiykengash@tsue.uz.

Диссертация билан Тошкент давлат иқтисодиёт университети Ахборот-ресурс марказида танишиш мумкин (~~17~~ рақами билан рўйхатга олинган). Манзил: 100000, Амир Темур шоҳ кўчаси, 60А-уй. Тел.: (99871) 234-53-34.

Диссертация автореферати 2025 йил «17» 06 кунни тарқатилди.
(2025 йил «17» 06 даги ~~17~~ рақамли реестр баённомаси).

Т.З. Тешабаев
Илмий даражалар берувчи илмий
кенгаш раиси, иқтисодиёт
фанлари доктори, профессор

Ж.Х. Атаниязов
Илмий даражалар берувчи илмий
кенгаш илмий котиби,
иктисодиёт фанлари доктори,
профессор

И.Н. Кузиев
Илмий даражалар берувчи илмий
кенгаш қошидаги илмий семинар
раиси, иқтисодиёт фанлари
доктори, профессор

КИРИШ (фан доктори (DSc) диссертацияси аннотацияси)

Диссертация мавзусининг долзарблиги ва зарурати. Жаҳонда молиявий ресурсларга бўлган кучли рақобат шароитида иқтисодийётга инвестицияларни жалб қилиш механизмларини такомиллаштириш, бу борада махсус иқтисодий зоналарда инвестиция муҳити жозибадорлигини янада ошириш, натижада янги ишлаб чиқариш тармоқларини ишга тушириш, инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш учун хорижий кредит линияларини жалб қилиш, тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар оқимини кўпайтириш, махсус иқтисодий зоналардаги солиқ ва божхона имтиёзлари самарадорлигини ошириш, янги иш ўринларини яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. БМТ ҳисоботида кўра, «2025 йилда жаҳонда иқтисодий ўсиш суръати 2,8 фоиз, денгизга бевосита чиқиш имкониятига эга бўлмаган ривожланаётган давлатларда («the landlocked developing countries») эса ўсиш кўрсаткичи 4,9 фоизни ташкил этиши»¹ прогноз қилинмоқда. Бу, ўз навбатида, махсус иқтисодий зоналар инвестиция муҳити жозибадорлигига ташқи ва ички омилларнинг таъсир даражасини баҳолаш, инвестиция муҳити жозибадорлигининг чегаравий қийматларини ишлаб чиқиш, «яшил иқтисодиёт» ҳамда тариф ва нотариф механизмлар орқали инвестиция муҳити жозибадорлигини оширишни тақозо этмоқда.

Жаҳонда инвестиция муҳити жозибадорлиги таъминлаш орқали инвестицион фаолликни рағбатлантириш, махсус иқтисодий зоналарда инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришни диверсификация қилиш, тақдим этиладиган молиявий имтиёзларнинг самарадорлик даражасини баҳолаш, ўрта ва узоқ истикболда инфляция кўрсаткичларининг инвесторлар даромадларига таъсирининг прогноз параметрларини ишлаб чиқиш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш самарадорлиги индексини аниқлашга қаратилган илмий изланишларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Инвестицияларни жалб қилишда махсус иқтисодий зоналар омилидан фойдаланиш, махсус иқтисодий зоналар фаолият самарадорлигини баҳолашнинг методологик жиҳатлари, кўп омилли ва панел эконометрик моделлар орқали ҳамда «миллионли шаҳар» концепцияси услубиёти асосида инвестиция муҳити жозибадорлигини баҳолаш методологиясини ишлаб чиқиш каби йўналишларда илмий тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Ўзбекистонда инвестиция муҳити жозибадорлигини оширишда «хорижий экспертларни жалб қилган ҳолда тармоқлар ва ҳудудлар бўйича инвестиция стратегиясини ишлаб чиқиш, бунда жалб қилинаётган инвестициялар самарадорлиги ва иқтисодий-ижтимоий таъсирини баҳолаш, тўғридан-тўғри хорижий сармояларни йўналтириш учун етакчи соҳаларни белгилаш»² вазифаси белгилаб қўйилган. 2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида «Мамлакатда инвестиция

¹ Манба: United Nations Social Development Network. World Economic Situation and Prospects 2025 | Division for Inclusive Social Development (DISD)

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 15 январдаги экспорт, инвестиция ва маҳаллийлаштиришни кенгайтириш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилишидаги нутқидан. <https://president.uz/uz/lists/view/3291>

Avtoreferat «Moliya» jurnali tahririyatida tahrirdan o'tkazilib,
o'zbek, rus va ingliz tillaridagi matnlar o'zaro moslashtirildi.

Bosishga ruxsat etildi: 16.06.2025-yil.
Bichimi 60x84 1/16, «Times New Roman»
garniturada raqamli bosma usulida bosildi.
Shartli bosma tabog'i 3,2. Adadi: 100. Buyurtma: № 60.

«Public Publish Printing» МЧЖ
босмахонасида чоп этилди.
Тошкент, Мирзо Улугбек тум., Мойлисой, 22.